

„AZ ÓBUDAI ÁTKOZOTT VÁR”

16

A lebontott Kisfaludy Színház élete és halála

Óbudán lebontottak egy épületet. Romépület volt. Tégláit elhordták más építkezésekhez. Most körülkerített üres telek. Ez volt a Kisfaludy Színház, vagy ahogyan a színészek világában nevezték: „Az óbudai elátkozott vár.”

Vidáman csilingel az 5-ös villamos a Bécsi-úton, majd bekanyarodik a Timár-utcán át a Lajos-utcába. Lajos-utca 111. Kis, földszintes ház. Bemegyünk fakapuján s a hosszú udvaron át eljutunk a Kisfaludy Színház egykori épületének helyére. A színészek ezen az

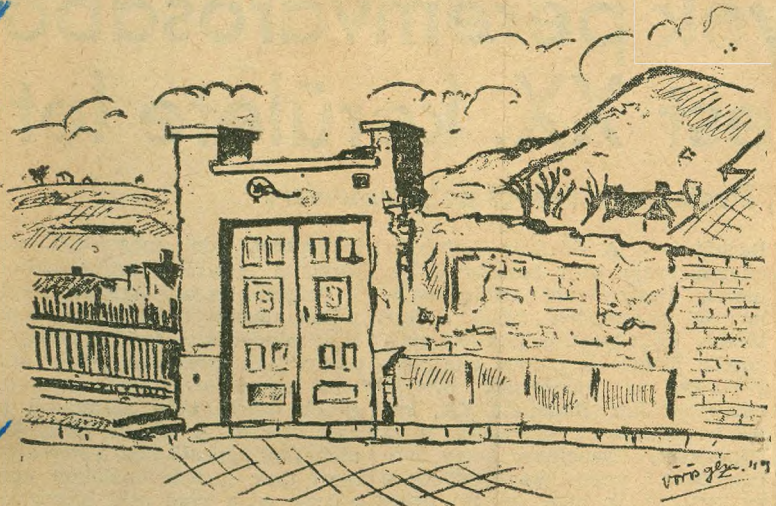
de elbukott. Óbudának nem kellett a színház, nem kellett a magyar szó. Az elkecseregetett Serly Lajos teljes anyagi csődbe került, annyira, hogy a bukott színigazgató mint szerző sem kellett többé (rossz „kabalá” miatt) a pesti színházaknak. Serly kétségbeesésében vándorbotot vett a kezébe és elhagyta az országot. Amellett még elorozták tőle „Kék nefelejtés” című dalát is, amelynek „szerzője” a kottán egy gróf lett. Serly később Amerikába került, ott halt meg. (Fia, Serly Tibor évtizedekkel később az önkéntes száműzetésbe vonult Bartók Bélának lett barátja s a nagy mes-

tani — a német polgárságot. A munkások bejöttek, a polgárság távozott maradt...

Az első világháború után a volt bőrgyári színházban tüntek fel Bazsai Lajos, Kőmives Sándor, Fodor Artúr. Pintér Imre, a Népszínház művésze lett a társulat vezetője, de neki sem sikerült a terve. A színigazgatók váltogatták egy-

mást, amíg azután teljesen „befagyott” az egész. A harmincas években, egészen 1944-ig az Erdélyi Mihály-trószthoz tartozott a Kisfaludy Színház s férc-operettekkel mulattatta látogatóit. Az ostrom alatt olyan súlyos sérüléseket szenvedett az épület, hogy már nem lett volna értelme helyreállítani...

Amit Serly Lajos elképzelt, már valóra vált. Óbudának számos üzemi kultúrháza, mozgóképszínháza van s a tömegek a népi demokráciában hozzájutnak az igazi kultúrához. Nyilván előbb-utóbb sikerül majd a haladószelemű, állandó budai színház felállítására is.
Kristóf Károly

udvaron keresztül közlekedtek az öltözők felé. Nincs már öltöző, nincs már színház, de mégis van valami, ami Thália egykori szerezény hajlékára emlékeztet. Az egyik kőkerítés oldalán halvány festéknyomok. Ez a fal volt a színpad jobb oldala. Most csak kötőmelékek maradtak az épület helyén s a téli napot keresi néhány kikan-dikáló fűszál. Visszamegyünk, megkerüljük a tömböt. Eljutunk az Árpád fejedelem útjára. 83-as szám egy zöld kapun. Ez a zöld kapu maradt meg Óbuda színházából...

ter halála után ő fejezte be Bartók III. zongoraversenyét.)

Hogyan is kezdődött? Valamikor bőrgyár volt a telken. 1896-ban egy lelkes magyar zeneszerző, Serly

Serly Lajos igazgatása után egy ideig nem akadt vállalkozó a reménytelen színház vezetésére. Aztán még többen kísérleteztek: eredménytelenül. A budaiak makacsul elkerülték a színház-tájékát. Ekkor nevezte: el az épületet elátkozott várnak. Egy napon Kövessy Albert színigazgató figyelmébe ajánlották, hogy bérelje ki az óbudai színházat és adja elő Goldfaden Abraham, a zsargon drámaíró „Szulamith” című munkáját. Goldfaden az oroszországi Starokonstantinban született és ő volt az első zsidó népi színház megalapítója Jassyban, Kö-

Lajos elhatározta, hogy színházat épít Óbudán, amelynek akkor nem volt semmiféle hasonló intézménye. 40.000 forintba került az épület. Bernthal és Breuer építésszek tervezték. Formás, kecses épületet emeltek, rokokó homlokzattal a bőrgyár helyére, 450 személy befogadására. Serly Lajos 1897 február 20-án nyitotta meg színházát azzal a tervvel, hogy megindítja a kultúrharcot Óbudán — a magyar szóért. Kisfaludy Károly egyfelvonásos szerepelt a műsoron, valamint Suppé „Felsőbb leányok” című operettje, Latabár Endre fordításában. Serly pesti színházak művészeit is felléptette színházában. Mindent elkövetett az együttes és a színház népszerűsítésére,

vessy meghozatta a drámát, zenét íratott hozzá Donáth Ede karmesterrel. A bemutatón olyan nagy volt a siker, hogy az egész várost lázba hozta. Ekkor már nemcsak Óbuda, hanem a főváros minden kerületének lakossága elzarándokolt a Kisfaludy Színházba a „Szulamith” előadására. Ez a zenés darab páratlan érdeklődést keltett s azóta sem tudtak hasonló anyagi és erkölcsi sikert elérni. Mert Kövessy a Szulamith után hozott ugyan más darabokat is, de ezek megbuktak vele együtt. 1915-ben Kaposi Ernő munkásszínházzá alakította át a Kisfaludy Színházat. Nap-nap után zsúfolt házak előtt játszott a lelkes társulat, amely a munkásságon át akarta meghódí-